

Tijdens de opvang kan het gebeuren dat een kind ziek wordt, of er een ongeval plaats vindt. Ook kan het zo zijn dat de ouders de gastouder verzoeken om medicijnen toe te dienen. In dit protocol geeft DOT gastouderbureau een handreiking voor het omgaan met deze situaties.

1. Het kind wordt ziek bij de gastouder

Een kind dat ziek is, is in een rustige omgeving het beste af. Een ziek kind kan niet de aandacht krijgen die het nodig heeft, zonder dat dit ten koste gaat van het gastgezin. Daarnaast dient de gastouder te voorkomen dat andere kinderen besmet raken in geval van een besmettelijke ziekte.

Als een kind overdag ziek wordt, worden de ouders op de hoogte gebracht. Zolang de gastouder denkt de verantwoording aan te kunnen, zal het zieke kind, in overleg met de ouder, die dag bij de gastouder blijven. In zijn algemeenheid is de gastouder niet deskundig om een juiste diagnose te stellen, voor wat betreft het al of niet geven van bijvoorbeeld paracetamol. De gastouder moet hiervoor dus altijd toestemming aan de ouder vragen.

In de volgende gevallen adviseert DOT Gastouderbureau de ouder het zieke kind meteen op te halen:

- Bij hoge koorts.
- Wanneer het kind zich niet meer kan handhaven in het gastgezin.
- Bij toename van pijn
- Bij verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen).
- Bij verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur).
- Verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid).

Wanneer de gastouder de ouder niet kan bereiken of wanneer de situatie erom vraagt kan de gastouder direct contact opnemen met de huisarts van het kind. In noodgevallen belt de gastouder met de alarmcentrale via telefoonnummer **112**.

Uiteraard informeert de ouder de gastouder altijd volledig over de gezondheidstoestand van het kind. Ook wanneer een kind gevaccineerd is, wordt de gastouder hiervan op de hoogte gesteld.

Bereikbaarheid

Het is belangrijk dat de ouder zorgt dat de gastouders altijd in het bezit zijn van de juiste telefoonnummers, van de ouder(s) en van de huisarts.

Algemene voorzorgsmaatregelen:

- Let op goede handhygiëne bij wondverzorging of insmeren met crème of zalf.
- Gebruik bij voorkeur geen potjes crème, maar tubes of wegwerpflacons, hierdoor neemt de kans op besmetting af.
- Draag wegwerphandschoenen bij elk contact met bloed, wondvocht of lichaamsvochten die zichtbaar met bloed zijn vermengd. Was met bloed bevulde kleding en linnengoed op 60°C.
- Een koortsthermometer wordt na gebruik gereinigd met water en zeep. Desinfecteer de thermometer voor en na gebruik met alcohol 70%.

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens de opvanguren. Zoals bijvoorbeeld pufjes voor astma, antibiotica of zetpillen bij toevallen. Ouders vragen dan de gastouder om deze middelen te verstrekken. In deze situatie is de toestemming van de ouders gegeven.

DOT Gastouderbureau verzoekt gastouders en ouders om deze toestemming schriftelijk vast te leggen middels de 'verklaring medicijn verstrekking'. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden. In de verklaring medicijn verstrekking kan daarom schriftelijk vast worden gelegd om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze.

Enkele praktische adviezen:

- Neem het medicijn alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind.

- Lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn.
- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het betreffende medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer **112**.

Zorg in alle gevallen dat u alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van het kind, het medicijn dat is toegediend, welke reacties het kind vertoont (eventueel welke fout is gemaakt).

3. Medische handelingen

In hoog uitzonderlijke gevallen zal een ouder aan een gastouder vragen om handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding of het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje. Dit zijn handelingen die volgens de wet alleen door erkend opgeleide beroepsbeoefenaren zoals artsen en verpleegkundigen mogen worden uitgevoerd. Deze voorbehouden handelingen zijn in de wet omschreven omdat ze schade aan de patiënt kunnen toebrengen wanneer ze niet deskundig worden uitgevoerd. In principe mogen deze handelingen niet worden uitgevoerd door de gastouders. In zeer speciale gevallen kan hierop een uitzondering worden gemaakt in overleg met het gastouderbureau en de huisarts van het kind.

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit ten gevolge van het toedienen van medicijnen aan een kind

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen.
- Waarschuw een volwassene voor bij stand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen, waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen).
- Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer **112**.
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt).
- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
 - Naam van het kind
 - Geboortedatum
 - Adres
 - Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen, persoon
 - Naam en telefoonnummer van huisarts/specialist
 - Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):
 - Leg duidelijk uit wat er gebeurd is.
 - Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
 - In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.

Noodsituaties

In een noodsituatie moet een ieder medische hulp verlenen. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren als je iemand ziet stikken of als je getuige bent van een ongeluk. Je moet dan doen wat je kunt om iemand te helpen. In de cursus EHBO bij Kinderen leer je wat je moet en kunt doen in de meest voorkomende noodsituaties. Gastouders worden verplicht aan deze cursus deel te nemen en zijn tevens verplicht dit certificaat te behalen.

In alle (ernstige) noodgevallen dient direct te worden gealarmeerd via noodnummer 112